

PRAVILNIK PARLAMENTARNE DEBATE

PRISTUP DEBATI

Uvod

Parlamentarna debata jeste nadmetanje u rasuđivanju, visprenosti i retoričkoj vještini, po ugledu na rasprave u predstavničkim tijelima (skupštinama).

Dva tima, Vlada i Opozicija, svaki od po dva člana, razmatraju Rezoluciju koja je data Parlamentu.

Debatu vodi Predsjedavajući, a pobjednički tim određuje Sudija, odnosno sudijski panel u kome obavezno učestvuje neparan broj članova.

U parlamentarnoj debati akcenat je na:

- brzom rasuđivanju,
- logičkoj argumentaciji,
- retorici i moći ubjeđivanja.

Predsjedavajući

Predsjedavajući označava početak debate, daje riječ govornicima – koji su na redu, vodi računa o vremenu i najavljuje kraj prvog, početak i kraj posljednjeg minuta govora (obično udarcem o sto). Ukoliko ne postoji osoba slobodna da vrši ovu dužnost tokom debate, ulogu Predsjedavajućeg može da preuzme i jedan od sudija.

Predsjedavajući reaguje na primjedbe učesnika debate, odnosno na kršenja pravila i lične uvrede (šikane) protivnika. Njegova dužnost je da procijeni da li su prigovori opravdani ili ne. U slučaju očiglednog kršenja pravila, Predsjedavajući može i sam da reaguje i upozori učesnike debate na nedolično ponašanje.

Vrijeme za pripremu

Rezolucija za debatu daje se 10 do 15 minuta prije debate. Organizator turnira ovo pravilo može prilagoditi uslovima turnira.

U parlamentarnoj debati nema pauza između izlaganja pojedinih govornika, već odmah nakon završetka izlaganja jednog govornika, Predsjedavajući daje riječ sljedećem govorniku.

Vrijeme za govor

Svaki govor je vremenski ograničen i učesnici treba da se pridržavaju tog ograničenja. Govornik ima pravo da prekorači dozvoljeno vrijeme za najviše dvadeset sekundi. Poslije toga Predsjedavajući treba da reaguje i da mu oduzme riječ.

Rezolucija

Rezolucija može da bude bilo što: filozofska izjava, prijedlog za neku akciju, citat iz „Gorskog vijenca“, stih iz neke pjesme itd.

Svaka rezolucija počinje riječima „Ovaj dom“, što potiče iz parlamentarne tradicije.

Primjeri različitih rezolucija su:

- Ovaj dom vjeruje da je bolje biti Evropljanin nego Englez, Francuz, Njemac...
- Ovaj dom vjeruje da treba ukinuti smrtnu kaznu...
- Ovaj dom smatra da voljeti znači više nego biti voljen...
- Ovaj dom podržava homoseksualne brakove...

Interpretacija rezolucije

Predsjednik Vlade je obavezan da u svom konstruktivnom govoru rezoluciju tako interpretira da se o njoj može debatovati. Interpretacija mora imati jasnu i logičnu vezu sa rezolucijom.

Vlada ima pravo da ograniči rezoluciju i stavi je u određeni vremenski i prostorni kontekst, ali tako da Opoziciji ostavi prostor za argumentovanje.

Interpretacija ne smije da bude tautologija, odnosno da dokazuje sebe samu.

Interpretacija ne smije da bude truizam, odnosno takva da nije moguće pronaći nikakve razumne argumente protiv nje.

Interpretacija se ne smije zasnivati na specifičnom znanju koje posjeduju samo stručnjaci na određenom polju. Ona mora biti takva da je na nju moguće debatovati uz pomoć znanja koja se stiču opštim obrazovanjem ili iz javnih glasila (izvora) koji su svima dostupni.

Predsjednik Vlade je dužan da definiše sve ključne riječi iz rezolucije. Sve definicije moraju biti opšteprihvaćene, onakve kakve se nalaze u rječnicima. Nije dozvoljeno riječima davati novo značenje, koje inače ne posjeduju.

Pobijanje interpretacije

Vođa Opozicije u svom konstruktivnom govoru može da pobija interpretaciju ukoliko smatra da ona krši bilo koje od navedenih pravila. Ukoliko se odluči na to, dužan je da ponudi alternativno tumačenje rezolucije.

Vođa Opozicije može da pobija i definicije ukoliko smatra da nijesu u skladu sa navedenim pravilima. Ukoliko to čini, dužan je da ponudi alternativu definicije.

Ukoliko Vođa Opozicije u svom konstruktivnom govoru ne pobije interpretaciju i definicije, svi učesnici su dužni da ih se pridržavaju u daljem toku debate.

Informacija

Informacija je uobičajen postupak u parlamentarnoj debati i on čini debatu interaktivnom i izazovnom. Informacija je pitanje ili izjava upućena govorniku koji ima riječ. Govornik ima diskreciono pravo da informaciju prihvati ili odbije.

Ukoliko se informacija prihvati, onaj ko je upućuje može govorniku da postavi pitanje ili uputi komentar, s tim da to ne traje duže od petnaest sekundi.

Vrijeme koje se utroši na informaciju odbija se od govornikovog vremena.

Informacije se mogu tražiti poslije prvog i prije posljednjeg minuta govora. Nijesu dozvoljne tokom rekonstruktivnih govora.

Takmičar traži informaciju dizanjem ruku i izgovaranjem riječi „Informacija“, poslije čega čeka da mu govornik koji ima riječ prihvati ili odbije informaciju.

Kršenje pravila i šikaniranje protivnika

Nijesu dozvoljene lične uvrede, napadne i nepristojne tvrdnje i grubo izvrtnje riječi govornika iz protivničkog tima. Ako se to desi, moguće je skrenuti pažnju Predsjedavajućeg i zatražiti njegovu intervenciju, dizanjem ruku i izgovaranjem riječi „Prigovor“. Predsjedavajući treba da sasluša prigovor i da presudi da li je opravdan ili ne.

Ukoliko je prigovor opravdan, pomenuti argument se zanemaruje, odnosno tretira se kao da nije izgovoren, a utrošeno vrijeme se odbija od govornikovog vremena. Ukoliko prigovor nije opravdan, govornik ima pravo da nastavi, a potrošeno vrijeme se nadoknađuje.

Konvencije u obraćanju

Učesnici debate treba da se obraćaju jedni drugima pomoću naziva njihovih uloga („Kao što je gospodin Predsjednik Vlade izjavio...“), a ne ličnim imenima. Isto važi i za predsjedavajućeg.

Pošto se lična imena ne koriste u debati, nije potrebno predstavljati se na početku govora.

GOVORNICI I GOVORI

Konstruktivni govor Predsjednika Vlade (7 minuta)

- Interpretira rezoluciju i pravi vezu
- Jasno i precizno izlaže slučaj Vlade
- Potkrepljuje slučaj argumentima

Konstruktivni govor Vođe Opozicije (8 minuta)

- Izlaže filozofiju Opozicije
- Odgovara na argumente Vlade
- Predstavlja svoju analizu problema
- Izlaže strategiju i kontra-slučaj Opozicije

Konstruktivni govor člana Vlade (8 minuta)

- Osporava analizu opozicionog tima
- Rekonstruiše i ojačava slučaj Vlade
- Uvodi nove argumente

Konstruktivni govor člana Opozicije (8 minuta)

- Daje pregled filozofije opozicionog tima
- Uvodi nova pitanja i proširuje analizu
- Pokriva glavna pitanja
- Prebacuje teret dokaza na Vladu

Rekonstruktivni govor Vođe Opozicije (4 minuta)

- Osvrće se na glavna pitanja
- Pojašnjava slučaj novim primjerima
- Pravi jasnu razliku između sopstvenog slučaja i slučaja Vlade
- Pravi zaključak

Rekonstruktivni govor Predsjednika Vlade (5 minuta)

- Sumira debatu
- Analizira ključne tačke sukoba
- Pojašnjava slučaj novim primjerima
- Pravi jasnu razliku između sopstvenog slučaja i slučaja Opozicije
- Pravi zaključak

U rekonstruktivnim govorima nije dozvoljeno uvoditi nove argumente.

NEKOLIKO GENERALNIH SAVJETA ZA PARLAMENTARNU DEBATU

Organizacija.

Sudije cijene govore u kojima su argumenti jasno i pažljivo naznačeni. Kroz naglašavanje i druge tehnike, različite linije argumentacije trebalo bi da budu jasno izložene. Rekonstruktivni govori bi trebalo da sažeto i efektno izvuku bitne teme debate i ne bi trebalo da obiluju nepotrebnim detaljima.

Stil i retorika.

Način na koji su argumenti predstavljeni je gotovo jednako važan kao i sami argumenti. Vješto, izglančano i samopouzđano izlaganje će zadiviti sudije. Korišćenje retoričkih tehnika daće snagu govornikovom izlaganju.

Visprenost.

Humor je važan dio parlamentarne debate. Njegova upotreba može učiniti govor interesantnijim i dati mu snagu. Većina sudija će cijeniti visprenost (spretnost, prikladnost) prigodan sarkazam i anegdote, ali ne i neumjesne šale, napad na ličnost i puku komediju. Efektan humor može biti jedno od najmoćnijih oruđa govornika i sudije će ga često uzeti u obzir pri odlučivanju.

Informacije.

Debater koji koristi pravo na informacije biće u prednosti tokom debate. Postavljanjem važnih i visprenih pitanja i brzim, samouvjerenim i efektnim odgovorima na pitanja protivničkog tima može se pokazati sposobnost da se razmišlja „na nogama“. Tu osobinu sudije cijene.

Timski rad.

Od debatera se očekuje da nastupaju kao tim, ojačavajući jedan drugom argumente i držeći se usklađene timske filozofije kroz debatu. Nije ispravno protivurjeđiti svom partneru, već treba nastojati da se prošire njegovi argumenti i samim tim dopuni njegovo izlaganje.